

97

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

EDITATĂ DE REVISTA ȘTIINȚĂ și TEHNICĂ

AL. CALISTRAT

LUPTA PENTRU FOC

★

AL. CALISTRAT

LUPTA PENTRU FOC

★

Colecția „Povestiri științifico-fantastice"
97

Dragi cititori,

Vă rugăm să ne scrieţi impresiile şi observaţiile dv. critice cu privire la acest roman şi la prezentarea lui grafică.

Adresa noastră este: Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice" a revistei „Ştiinţă şi tehnică", Casa Scînteii, Piaţa I. V. Stalin nr. 1, raionul I. V Stalin, Bucureşti.

MANUSCRISELE NEPUBLICATE
NU SE ÎNAPOIAZĂ

☆

MANUSCRISELE NEDACTILOGRAFIATE
NU SE IAU ÎN CONSIDERAŢIE

Coperta-desen: D. IONESCU

TREI PRIETENI

— Andrei! Andrei!

În fața ușii care dădea în laboratorul inginerului Andrei Vuia, de la facultatea de electronică, se aflau doi tineri: conferențiarul Virgil Stanca, de la facultatea de istorie și arheologie, și Mariana Savu, speleolog, una dintre cele mai îndrăznețe cercetătoare ale peșterilor patriei noastre

— Hai, Andrei, deschide! mai strigă o dată Mariana Savu, bătind cu pumnul ei micuț, dar viguros, in ușă.

— Strigi degeaba, spuse atunci Virgil Stanca. Tu n-auzi ce zgomot infernal este în laborator? Naiba știe ce o mai fi născocit și Andrei ăsta. Mă mir că nu surzește. Am stat o vreme cu el zilele trecute și, să-ți spun drept, cind am ieșit afară îmi țiuiau urechile, de n-am mai auzit nimic mai bine de jumătate de oră.

Ochii albaștri ai lui Stanca se luminară de un surîs șăgalnic. Era un om ca de vreo treizeci de ani, înalt, zvelt, cu fața încadrată de un păr castaniu și ondulat. Avea o față de adolescent, gata totdeauna să facă o poznă.

— De ziua lui Andrei o să-i cumpăr o zbîrnîitoare, ca acelea cu care mă jucam în copilăria mea. Sînt mai puțin periculoase decît aparatele lui și tot atît de zgomotoase.

— Virgile! îl mustră Mariana scuturîndu-și zulufii blonzi-cenușii. Ochii ei de un verde luminos, ca apele mării sub razele soarelui, îl priveau dojenitor. Știi bine că Andrei lucrează la o descoperire epocală...

— Poate știi tu la ce, că eu nu știu nimic. Exagerează cu secretele lui. De aproape un an de zile se ferește parcă de toată lumea, nu mai face sport, nu mai vine la reuniunile noastre...

— Hm! Vezi..., spuse Mariana încurcată, asta cam așa e..., dar eu am încredere în Andrei, și, dacă el spune că este un lucru însemnat, să știi că este așa... îl știi doar cît este de tăcut și cît își verifică fiecare experiență pînă să vorbească despre ea... Ia auzi, se întrerupse brusc fata, s-a făcut liniște în laborator!

Și în clipa următoare, dintr-un imbold spontan, amîndoi se porniră să bocănească cu toată puterea în ușă.

— Andrei! Andrei!

Se auziră cîţiva paşi, cineva trase un zăvor, şi în cadrul uşii apăru un bărbat de vreo treizeci de ani, scund, cu umerii laţi, cu faţa rotundă şi părul negru, creţ şi zburlit.

— Voi eraţi? Ce v-a apucat?

Candoarea întrebării îi făcu pe cei doi să izbucnească într-un hohot de rîs nestăvilit.

— Asta-i bună! izbuti să articuleze în cele din urmă Stanca. Pocănim de mai bine de o jumătate de oră în uşă, şi dumnealui ne întreabă ce ne-a apucat... Bine, măi omule, ai pierdut cu totul noţiunea de timp? Nu era vorba să mergem astă-seară să ascultam puţină muzică? Sau tu preferi urletele, trosnetele şi ţiuiturile aparatelor tale?

— Muzică? Muzică? spuse absent Vuia. Aah! Adică să mergem să ascultăm muzică?! Bine, fie! Dar o să ascultăm muzică aici, în laboratorul meu. Poftim! îi invită el ceremonios.

Mariana se prefăcu speriată:

— Iertare! Nu! Mai bine fugim. Am ascultat uvertura ta din dosul uşii şi, să-ţi spun drept, sîntem lămuriţi!

Seriozitatea lui Vuia o impresionă totuşi. Era în expresia ochilor lui ceva emoţionant, ceva care-i spunea că prietenul ei se află în preajma unui eveniment atît de însemnat, încît orice glumă ar fi fost nelalocul ei.

— Hai să intrăm, Virgile, spuse ea cu glas calm. Hai să vedem despre ce este vorba!

Vuia se dădu la o parte din cadrul uşii.

— Intraţi! Dar ştiţi care este regula în laboratorul meu: nu puneţi mîna pe nimic. Nu am poftă să vă văd friptură!

— Ştim, ştim, spuse Stanca. Pericol de moarte! Energia atomică e o forţă pe care ucenicii vrăjitori ai zilelor noastre...

— Văd că-ţi ştii lecţia pe de rost, îi replică Vuia, care, cu tot aspectul lui ursuz, nu era lipsit de umor. Şi acum dezbrăcaţi-vă şi luaţi loc.

Ar fi greu să descriem laboratorul lui Andrei Vuia. Era o încăpere mare, plină de tot felul de aparate, de sîrme şi cabluri perfect izolate, de electrozi din metal lucios ca oglinda, între care scăpărau în timpul experienţelor scîntei electrice uriaşe. Podeaua era făcută dintr-un material izolator. Scaunele erau şi ele puse pe picioare de cristal gros, ca, de altfel, şi mesele de lucru. Pe un cuier din apropierea uşii se puteau vedea nişte halate de cauciuc gros, un fel de salopete cu cască, mănuşi şi cizme dintr-o singură bucată.

— Trebuie să ne îmbrăcăm cumva în costumele astea de scafandru? se interesă Stanca. Sau putem asculta muzica divină pe care ne-o pregăteşti în bietele noastre costume de stradă?

— Nu! N-aveţi nevoie de haine de protecţie, răspunse serios Vuia. Astă-seară veţi asculta o muzică neobişnuită... adică nu prea va fi muzică pentru voi, dar va fi ceva foarte interesant, un sistem de imprimare şi redare a sunetelor la care nu s-a gîndit încă nimeni.

— Andrei dragă, spuse atunci şugubăţ Stanca, te pomeneşti că ai fost pe la muzeul de antichităţi şi ai văzut acolo gramofoanele străbunilor noştri şi acuma vrei să ne uluieşti cu aceste aparate ieşite de mult din uz!

Un zimbet de o vagă ironie pluti pentru o clipă în jurul buzelor lui Vuia.

— Gramofon! spuse el pe gînduri. Poate că ai dreptate... poate că nu! Aş spune mai degrabă că este vorba de o placă, de un disc de gramofon... un disc imprimat însă pe cu totul alte principii decît cele din trecut!

— Dar vorbeşte odată limpede, măi omule, izbucni atunci Mariana, şi mai lasă cimiliturile!

— Ai dreptate! Vuia se apropie de cei doi şi, sprijinindu-se de una dintre mesele din laborator, începu: Cred că nu mai am nevoie să vă amintesc principiul imprimărilor pe discuri... Aparatul la care am lucrat în ultimii ani, şi mai ales în ultimele douăsprezece luni, mi-a fost sugerat de o idee năstruşnică, pornită tocmai de la faptul că undele sonore îşi pot lăsa urma într-o masă sensibilă...

— Pîn'aici nimic năstruşnic..., nu se putu abţine Stanca. Prin urmare, tot gramofonul săracul...

— Virgile! Astîmpără-te sau te... elimin de la cursuri... interveni Mariana glumind şi cu toate acestea pe un ton foarte hotărît.

— Iaca tac!

— O masă sensibilă, continuă Vuia... Ultimele cercetări au arătat însă că există unele roce vulcanice sensibile la undele sonore. Dacă aceste unde sonore, glasul lui Vuia deveni clar, răspicat, dacă ele ar influenţa însă structura unui material deosebit de sensibil... atunci impresiunile, în condiţii favorabile, s-ar putea menţine vreme îndelungată, foarte îndelungată, şi atunci am avea un fel de cronică sonoră a unor epoci cufundate în străfundurile beznelor vremii...

O cută se ivise pe fruntea lui Stanca. Figura lui de om vesel căpătase o expresie de intensă concentrare. Ochii Marianei se măriseră de uimire, iar în ei lucea sclipirea vie a entuziasmului.

— O cronică sonoră... a unor epoci trecute..., spuse pe gînduri Virgil Stanca...

— Ipoteza este plauzibilă, interveni în discuţie Mariana. Nu pun la îndoială că asemenea impresiuni de sunete vor fi existînd în nenumărate locuri... La ce folosesc, însă, din moment ce nu dispunem de aparatul care să detecteze această impresiune determinată în structura materialului respectiv şi care să o retraducă în undele sonore care au provocat-o?

— Da, Mariana are dreptate, spuse şi Stanca. M-am lăsat furat de ipoteză şi, să vă spun drept, într-o străfulgerare mi-au şi trecut prin minte extraordinarele aplicaţii care s-ar putea face în disciplina mea.

— Un moment, că n-am terminat! Vuia își aprinse tacticos o țigară. Preocuparea mea principală a fost tocmai punerea la punct a unui asemenea aparat, pe care l-am numit „detectorul sonic".

— Și?! Stanca și Mariana vorbiseră deodată.

— Și... cred... mă rog, presupun... deși aparatul nu este cu totul perfect, că am izbutit să realizez acest lucru...

În laborator se făcu liniște deplină. Mariana și Virgil schimbară o privire ca și cum nu le-ar fi venit să creadă cele auzite. Vuia sta în fața lor ca un școlar care s-ar fi făcut vinovat de o șotie nepermisă.

— Adică..., luă în cele din urmă cuvîntul Stanca..., adică tu... susții... că ai pus la punct un asemenea aparat? Un — cum îi spui tu — detector sonic?

Vuia își frămîntă stingherit miinile:

— Da... așa cred...

— Ce-i aia: cred! Da sau nu?

— Mai mult da!

— Andrei! interveni Mariana între cei doi, nu mai da răspunsuri în doi peri. Ai aparatul sau nu-l ai? Și, dacă-l ai, unde este? Nu ne mai pune răbdarea la încercare!

— Aparatul e aici! spuse Vuia, arătînd spre masa în fața căreia se găseau. În mijlocul ei se afla un fel de ridicătură de formă dreptunghiulară, acoperită cu o pînză neagră. Era cît un geamantan mijlociu

Vuia îndepărtă pînza. Apăru o cutie dintr-un material plastic de culoare cafenie, aproape neagră. O mulțime de fire, fiecare divers colorat, se împleteau în spatele aparatului și se uneau apoi în cabluri de grosime mijlocie care erau terminate cu niște borne dintr-un metal argintiu strălucitor.

— Acesta e detectorul sonic! prezentă Vuia. Nu vreau să intru în amănuntele prezentării. Esențialul vi l-am spus. Aceste borne pe care le vedeți, puse in contact cu masa sensibilă în care s-a produs imprimarea sonoră prin modificări în structura materialului, au menirea să detecteze și să conducă în interiorul aparatului microcurenții, care sînt retransformați aici în unde sonore cu ajutorul unor lămpi asemenea celor ale radiourilor. Sunetele pot fi astfel auzite prin mijlocirea unui difuzor.

Mariana Savu și Virgil Stanca se apropiară de aparat.

— Interzis a se pune mîna! le aminti Vuia.

— Știm, știm!

— Ascultă-mă, Andrei! spuse Stanca. Toate sînt bune. Vedem și aparatul Ne-ar interesa însă o experiență... mă înțelegi... nu că n-am avea încredere în previziunile tale...

— ...Dar una-i teoria și alta-i practica, îi luă cuvîntul inginerul Vuia. Tocmai aici e greul! Am izbutit cu multă trudă să produc in laborator pe o rocă sensibilă impresiuni sonore. Numai că nu sînt

absolut concludente, deoarece ele nu reprezintă decît zgomotele făcute de aparatele şi de descărcările electrice din acest laborator. Aşadar, dacă acum doriţi să ascultaţi... puţină muzică..., spuse, nu fără ironie, Vuia, luîndu-şi revanşa pentru toate spiritele lui Stanca, atunci putem începe.

Vuia îndepărtă pînza care acoperea un fel de ecran dintr-un material plastic de culoare întunecată şi puţin sticlos, fixă bornele detectorului sonic în două cavităţi şi apoi începu să manevreze cu cea mai mare atenţie manetele aparatului.

Cîteva cadrane se luminară. Ace indicatoare oscilau aci mai încet, aci mai tare. În difuzor se auzea un fişiit, întrerupt în răstimpuri de piriituri din ce în ce mai puternice. Larma creştea treptat, devenind asurzitoare, pînă ce, în cele din urmă, cei doi îi făcură semn lui Vuia să înceteze.

— Frumos, nu? li se adresă Vuia, şi în glasul său se simţea un entuziasm juvenil.

— Ce frumos?! Splendid, grandios! spuse Stanca, încercînd, în glumă, să dea glasului său o intonaţie macabră.

— Lasă glumele, Virgile! îl potoli din nou Mariana. Eu, să vă spun drept, nu înţeleg nimic Zgomotele auzite pot fi foarte bine datorite impresiunilor sonore, aşa cum spune Andrei. Dar pot fi cauzate, în aceeaşi măsură, de pricini diverse, fără să avem putinţa de a controla cui se datorează.

— Te înşeli, interveni Vuia. Zgomotele acestea revin de fiecare dată cînd branşez aparatul pe masa aceasta sensibilă, produsă în laborator. Deci aparatul funcţionează. Întrebarea este dacă e apt să capteze şi impresiuni întîmplătoare, care se vor fi produs cîndva, în trecut...

— Ia stai, îl întrerupse Stanca. În trecut... în trecut... adică ce înţelegi tu prin trecut?

— Ceea ce înţelegi chiar tu! De mult... de mult de tot...

— Adică chiar şi acum zece mii de ani?

— Chiar şi acum o sută de mii de ani!

— Adică presupui că am putea detecta sunetele emise cu sute de mii de ani înainte într-o aşezare a oamenilor primitivi?

— Chiar aşa, răspunse ezitînd Vuia.

— Într-o regiune de origine vulcanică, se amestecă în discuţie Mariana... un loc cu peşteri care ar fi putut fi locuite... un loc ferit, unde impresiunile se vor fi menţinut tocmai prin condiţiile speciale geografice...

— Grozav! abia izbuti să mai articuleze Stanca. Emoţia îi luase aproape graiul! Grozav! Senzaţional! Extraordinar!

— Opreşte-te! îl aduse la realitate Vuia.

— Ba, dimpotrivă! Abia o pornim la drum. Ascultaţi-mă: ştiu o regiune care a fost cu siguranţă locuită de oameni în vremurile cele mai depărtate. Aţi auzit de Peştera Albastră?

— Ce peşteră? îi privi nedumerit Vuia.

— Am auzit, desigur că am auzit, sări cu vorba Mariana. Continuă, Virgile!

— Ei bine, organizăm o expediţie într-acolo, spre a verifica detectorul sonic al lui Andrei Vuia... Sîntem la sfîrşitul primăverii... Pînă la începutul vacanţei de vară nu mai e mult...

— Adică, după cîte înţeleg, spuse cu umor Vuia, ai vrea să auzi cu ajutorul aparatului meu glasul străbunilor tăi de acum o sută de mii de ani...

— Exact, îi răspunse Stanca, spre a-ţi dovedi că avem strămoş comun pe un maimuţoi care se căţăra prin copaci, dragă Andrei...

— Consider aceasta un fapt dovedit fără putinţă de tăgadă, conchise Mariana în hohotul de rîs al celor doi.

*

După cîteva zile, cei trei se aflau în cabinetul de lucru al venerabilului profesor Adrian Ionescu, şeful catedrei de preistorie a facultăţii de arheologie, care-i chemase spre a le face comunicări. Deşi fiecare dintre ei îşi cîştigase primele merite pe tărîmul ştiinţei, se simţeau în faţa bătrînului profesor ca şi studenţii din primul an.

Profesorul Ionescu se înfundase în fotoliul de piele al biroului său şi-şi plecase bărbia în piept, ascultînd cu atenţie încordată lămuririle lui Stanca în legătură cu referatul privitor la expediţia proiectată.

— Interesant, interesant..., lăsa el să-i scape din cînd în cînd.

Virgil Stanca terminase, dar profesorul nu mai spusese nimic. Trecură cîteva minute de tăcere.

— Vasăzică, spuse în cele din urmă profesorul, lucrul e clar: este vorba de un detector sonic capabil să reproducă, în anumite condiţii, impresiunile sonore care se vor fi făcut cîndva în negura timpurilor...

— Exact, tovarăşe profesor, întări Vuia.

— Pentru disciplina noastră ştiinţifică e o invenţie de o uriaşă însemnătate...

— Desigur... întrerupse entuziasmat Stanca.

— Şi, după cum aţi precizat în referat, aţi vrea să puneţi la cale o expediţie în regiunea Măgura, la Peştera Albastră?

— Da, răspunse de data aceasta Mariana Savu. Regiunea îndeplineşte condiţiile care ne-ar îngădui să sperăm într-un succes.

— Fără îndoială! Numai că o asemenea expediţie nu poate fi pusă la cale numai de voi trei, dragii mei, continuă profesorul ridicîndu-şi privirile. Voi aveţi de partea voastră entuziasmul şi dragostea pentru ştiinţă... Eu nu vă pot da mai mult decît experienţa mea, dar, din păcate, nu şi directa colaborare, căci vîrsta nu-mi mai îngăduie eforturile pe care le va cere o asemenea expediţie...

Privirile celor trei prieteni se încețoșară pentru o clipă.

— Experiența și... sprijinul meu, își depăna mai departe gîndurile savantul.

Un oftat de ușurare scăpă din pieptul celor trei.

— Un moment, un moment... nici sprijinul meu nu-i totul! În colțurile ochilor lui Adrian Ionescu miji un surîs părintesc. Iată care-i situația: referatul scris al tovarășului Stanca m-a convins și mi-am îngăduit să-l supun consiliului profesoral, împreună cu cîteva rînduri... hm... să le spunem explicații din partea mea...

— Și...? exclamară cei trei într-un glas.

— Și... consiliul profesoral al facultății noastre și-a însușit punctul meu de vedere și a hotărît să sprijine cererea voastră de a se organiza expediția...

— Mulțumim, mulțumim, tovarășe profesor! exclamară bucuroși cei trei prieteni.

— Stați mai încet cu mulțumirile, nu mi le dați toate mie... Nu uitați nici comitetul de partid al facultății și nici... ministerul care... — îi privi cu ochi strălucitori de bunătate — care v-a aprobat de urgență sprijinul material necesar pentru realizarea planului vostru! V-am convocat aici tocmai spre a vă comunica faptul că expediția arheologică Virgil Stanca a făcut primul pas... desigur: pe calea succesului. Vă urez spor la muncă și rezultate strălucite!

LUMINA ALBASTRĂ

Deși era numai miezul zilei, întunericul se lăsase pe neașteptate, transformînd verdele pădurilor care acopereau munții înconjurători în negru adînc. Bolta cerului dispăruse aproape cu totul. Parcă între culmile munților ce străjuiau defileul pe care urcau patru persoane și doi cai mărunți de munte, se întinsese un zăbranic de beznă cu marginile tivite fumuriu și care se lăsa mereu mai jos, tot mai jos, inundînd valea îngustă.

Trecuse relativ puțină vreme de la faimoasa audiție „muzicală" oferită de inginerul Andrei Vuia celor doi prieteni ai săi.

— Mai e mult, Ștefane?

Cel întrebat, un flăcău de vreo douăzeci și patru de ani, îmbrăcat în portul muntenilor, cu ițari strînși pe pulpa piciorului și cămașă albă cu broderie de mătase neagră, dar purtînd în picioare bocanci de munte, o haină de foaie de cort impermeabilă și o pălărie neagră de postav cu borurile înguste, ridică privirile spre cer, cercetă împrejurimile și se opri:

— Mult nu mai e, tovarășe profesor! Dar nici timp nu mai avem. Vine furtuna și nu e a bine. Dacă ne prind puhoaiele tocmai aici, mi-e că ne trezim înapoi în Măgura după atîta amar de urcuș; de la patru din zori pînă-n nămiezi nu-i glumă. Ce zici, tovarășă Mariana?

Privirile lui negre și inteligente scăpărau de voie bună.

Mariana era îmbrăcată ca şi ceilalţi doi, în perfecta ţinută a alpiniştilor şi, în plus, purta şi ea în spinare o raniţă respectabilă şi ca volum, şi ca greutate.

— Nu, zău, bade Ştefane, îi spuse ea. Nu ne mai speria, că nu sîntem copii. Dar tare ar fi bine să ne întindem corturile înainte de începerea ploii.

— Eh, mai glumesc şi eu ca să prindem inimă, spuse Ştefan Rogobete, muntean de prin partea locului şi ghid renumit al munţilor acestora de măreaţă sălbăticie. Dar de cum trecem de stînca aceea, care stă parcă să pice în vale, şi o cotim puţin la stînga, poteca asta a caprelor urcă pe un loc, ca o ieşitură largă, asemenea unui pridvor făcut anume în faţa peretelui de piatră. Acolo nu avem de ce ne teme, că sîntem la adăpost.

— Dar pînă la peşteri mai e mult? se interesă Mariana Savu, care făcea parte din expediţie în calitate de speleolog.

— Nu... peşterile sînt chiar acolo... ne-am putea adăposti la nevoie chiar în ele... sau să urcăm mai sus la al doilea pridvor, acolo unde spun oamenii că e Peştera Albastră... dar...

— Dar... crezi că e mai bine să ne vedem de treabă... că cine ştie?! spuse cel care fusese numit cu puţin mai înainte „tovarăşe pofesor" şi care nu era altul decît arheologul Virgil Stanca.

Micul grup pornise din nou. Descărcări electrice foarte puternice luminau în răstimpul unor fracţiuni de secundă grandiosul peisaj care-i înconjura. Vîntul începuse să bată cu putere, şi, în legănarea lor, copacii din pădurea pe a cărei lizieră înaintau trosneau ca nişte catarge în plină furtună de mare.

Un singur om din grup nu spusese nimic, ci asculta fără comentar sporovăielile tovarăşilor săi de drum. Era inginerul Andrei Vuia.

Grupul cercetătorilor ajunse pe pridvorul, mai corect spus: pe terasa care se afla în faţa peşterilor.

— Splendid! se entuziasmă cercetînd locurile cu privirea Virgil Stanca. Iată un loc cu adevărat nimerit pentru o aşezare a primilor oameni care vor fi părăsit pădurile. Priviţi terasele înconjurătoare, valea aceasta, ferită de curenţi, peşterile din apropiere... nici nu s-ar putea condiţii mai bune pentru fixarea unei cete... ce zic a unei cete?... a mai multor cete de oameni din paleoliticul cel mai vechi...

— Dragă Virgile, deschise vorba, în cele din urmă, inginerul Vuia. Nu eşti la facultate. Cred că, înainte de a ne ocupa de cum vor fi locuit paleoliticii tăi, să ne ocupăm de cum vom locui noi. Să ridicăm corturile cît mai e timp şi să punem la adăpost aparatele. Să ne gospodărim...

Şi, fără să mai aştepte, începu să descarce samarele căluţilor. Foile de cort fură desfăcute. Tije uşoare, articulate, din duraluminiu special fură ancorate la adăpostul peretelui de stîncă şi formară carcasa corturilor încăpătoare şi rezistente. Cîteva obiecte simple şi practice, tot din pînză şi aluminiu, mobilară interiorul. Locuinţele fură puse la punct în mai puţin de jumătate de oră.

— Vrem lumină, inginerule! protestă Mariana.

— Imediat!

Instalarea firelor electrice, a duliilor şi a becurilor micuţe nu dură decît vreun sfert de oră. Virgil Stanca, poznaş ca totdeauna, se apropie de un bec cu bricheta aprinsă.

— Ce faci, Virgile? il apostrofă Vuia.

— Iţi dau o mînă de ajutor, răspunse cu prefăcută naivitate arheologul.

Mariana şi Rogobete rîdeau cu hohote.

— Nu, zău, tovarăşe inginer, spuse în cele din urmă ghidul, cred că în seara asta va trebui să ne mulţumim cu luminările pe care am avut prevederea să le iau din sat, căci nu văd să mai avem vreme să instalăm un grup electrogen, dacă va fi existînd vreunul în bagajele dumneavoastră.

— Nici nu există, replică calm Vuia. Şi, cu toate acestea, peste cîteva minute, vom avea lumină electrică

— Ah, înţeleg, interveni Mariana. Te gîndeşti la bateriile lanternelor noastre portative!

— Nicidecum!

— Atunci nu mai înţeleg nimic...

— Şi, cu toate acestea, este foarte simplu, continuă inginerul scoţind la iveală dintr-una din lăzi o cutie de dimensiuni destul de modeste, care avea în partea superioară două borne metalice. Iată sursa noastră de curent electric, cel puţin pentru astă-seară.

— Un acumulator, exclamă oarecum deziluzionată Mariana. Dar ce vom face cînd se va descărca?

— Il vom reîncărca! preciză calm Vuia

— Tovarăşe inginer, interveni Rogobete, o să fie cam greu să facem mereu drumul pînă la vale la staţia de reîncărcare...

— Nici nu va fi nevoie. Il vom reîncărca pe loc.

— Dragă Andrei, se amestecă de data aceasta Stanca. Văd că-ţi plac cimiliturile. Spune odată, omule, ce ai de gînd?

— Nimic mai simplu, explică Vuia. Vom utiliza energia solară pentru a reîncărca la nevoie acumulatorul. Cred că bateriile solare cu semiconductori nu constituie o noutate pentru voi. Ei bine, am adus cu noi o instalaţie — ce-i drept — mică, dar foarte comodă, care ne va permite să avem în permanenţă energie electrică în lunile pe care le vom petrece aici, în cazul în care cercetările noastre vor fi încununate de succes

— *Oh, tată soare, nu ne părăsi!*

Lumina ta face şi noaptea zi.... declamă cu emfază Virgil Stanca, luînd o poză teatrală.

— Poet incorigibil, spuse cu prefăcut dispreţ Vuia. Ai făcut versuri şi mai bune altădată, dragă Virgile...

— Asta n-am ştiut-o, sări cu gura Mariana. Virgil e şi poet ? Nu se face : de ce nu mi-ai spus niciodată nimic ?

— Modestie de scriitor, comentă Vuia. Virgil publică de mult versuri şi schiţe prin revistele literare sub pseudonimul...

— Andrei ! Virgil Stanca îşi apostrofă încurcat prietenul. Nu se face ! Vezi-ţi mai bine de „uzina" ta helio-electrică !

— Mă rog, spuse Vuia şi conexă firele electrice la bornele acumulatorului.

Lumina se aprinse în toate corturile semănînd în noaptea care se lăsase stele micuţe şi sclipitoare.

— Sînteţi servită, stimată colega ! spuse Vuia. Mai repede decît credeai poate. Cînd mă gîndesc la ce ar fi însemnat această expediţie cu cîteva zeci de ani în urmă, cînd folosirea bateriilor solare era abia la începuturile ei... Ar fi fost foarte greu sa cari un grup electrogen tocmai prin coclaurile astea... în timp ce acum o instalaţie simplă aduce civilizaţia secolului nostru în creierii munţilor... Hm ! Paleoliticii tăi nu prea aveau aceleaşi condiţii, Virgile, spuse Vuia ingroşindu-şi şugubăţ glasul.

— Acum începi tu cu disertaţiile ! spuse Virgil Stanca.

— Fiecare cu slăbiciunea specialităţii lui ! comentă Mariana Savu.

— Şi eu cu a mea, se amestecă in vorbă Rogobete. Poftiţi la masă, mă rog dumneavoastră, că de mîncat avem nevoie să mîncăm şi noi ca şi paleoliticii pe care-i căutaţi.

— Ei, şi dumneata, bade Ştefane ! protestă Mariana.

— Poate că nu-i aşa ? Ce părere aveţi, tovarăşe profesor ? Exagerez ?

— Ştiu şi eu ?! De fapt, cu toate progresele civilizaţiei, nu cunoaştem prea multe despre strămoşii noştri de acum o sută de mii de ani. Urmele de cultură materială ne dau doar o imagine vagă despre felul in care-şi duceau viaţa, despre vocabularul lor, despre problemele care-i frămintau... De aceea, cred că aparatul inventat de Andrei ar putea lămuri multe lucruri. Dacă în locurile acestea, acum o sută de mii de ani şi poate şi mai bine, vor fi existat aşezări omeneşti, avem sorţi de izbîndă.

Ştefan Rogobete se scărpină în glumă după ureche :

— Zootehnician oi fi eu, dar cimilituri nu dezleg, tovarăşe profesor. Acum dacă m-aţi luat ghid, cer să aflu şi eu mai multe despre rostul expediţiei acesteia.

— Ştefan are dreptate ! interveni Vuia şi, în cîteva cuvinte, expuse principiile detectorului sonic şi ale aplicaţiilor lui posibile în cursul expediţiei lor.

— Locul acesta este ideal pentru experimentarea aparatului, se entuziasmă pentru a nu ştiu cîta oară Mariana. Ne aflăm într-o regiune de origine vulcanică străveche.

— Exact, continuă Virgil Stanca, şi aspectul ţinutului este dintre cele mai îmbietoare pentru o aşezare omenească din trecut. Dacă am putea detecta zgomotele vremurilor îndepărtate şi le-am imprima de îndată pe o bandă de magnetofon, cred că am descifra cîte ceva din enigmele familiei omului.

— Am citit cîndva cartea unui scriitor sovietic, spuse gînditor Ştefan Rogobete, în care se vorbea despre păstrarea imaginii peste zeci de mii de ani pe o suprafaţă sensibilă... cine ştie... poate că şi aici...

Un fulger, urmat de o bubuitură puternică, îl întrerupse. Se repeziră cu toţii la intrarea cortului. Ploaia încetase. Norii se fugăreau pe cerul care se lumina ici şi colo, fără însă ca semiobscuritatea care domnise toată vremea să se fi ridicat. Dimpotrivă, o dată cu trecerea timpului se apropiase înserarea, şi amurgul accentua şi el beznele. Fulgere puternice brăzdau în răstimpuri cerul, făcînd ca norii să apară asemenea unor vălătuci gigantici de fum plumburiu.

— Priviţi! Priviţi! strigă deodată cu glas gîtuit Mariana.

Cei trei bărbaţi nu-şi dădură pentru o clipă seama ce vrea să le arate. Dar, urmărind mîna ei întinsă spre terasa a doua, se dumiriră curînd. În timpul fulgerelor — pe peretele de stîncă —, cel puţin aşa li se părea lor, izbucnea o lumină fluorescentă, albăstruie, care făcea ca tot ce se afla în jur să apară ca nişte siluete tăiate în carton negru. Lumina albăstruie se mai menţinea cîteva clipe şi după stingerea fulgerului, dînd peisajului un aspect halucinant.

— Ce-i acolo, bădie Ştefane? întrebă Mariana.

— *Peştera Albastră*, cum îi zic oamenii de pe la noi. De fapt sînt mai multe peşteri mici pline de pietre şi oase. Mai încolo, păretele muntelui este prăvălit, dar cei care s-au căţărat pe acolo spun că muntele sună a gol, aşa că, după părerea mea, s-ar mai putea să fie şi alte intrări de peşteri pe care nu le putem vedea.

— Trebuie să urcăm pe terasa a doua, spuse înfierbîntat Virgil Stanca. Avem şansa să găsim una dintre cele mai complete aşezări străvechi dacă într-adevăr intrarea în peşteră există în acel loc.

— Trebuie, tovarăşe profesor, numai să mai adăstăm pînă mîine. Urcuşul e greu şi s-a lăsat noaptea, spuse Rogobete.

— Desigur, Ştefan are dreptate! Şi apoi nu uita că, înainte de toate, trebuie să instalăm aparatele de detectare a sunetelor, aparatele de filmat... nu putem da buzna, nepregătiţi. Ar fi bine ca Mariana să stabilească aspectul precis al rocilor. Cred că o să trebuiască să pătrundem cu forţa în peşteră — dacă există. Să nu uităm însă că înlăturarea rocilor cu ajutorul dezagregatorului atomic necesită o pregătire minuţioasă, spre a nu distruge lucrurile de valoare care s-ar afla în spatele lor.

*

Orele dinainte de culcare fură întrebuințate pentru desăvîrşirea gospodăriei.

— Voi nu vă instalați laboratoarele ? îi întrebă Vuia.

— Laboratorul meu portativ se află în geamantanul acesta, răspunse Mariana, deschizîndu-l. Ceilalți priviră intrigați mulțimea de eprubete, stative, borcane cu reactivi, un microscop perfecționat și totuși de mici proporții, cîteva ciocănașe și alte ustensile care puteau folosi speleologiei. Aparatul de sondare sistem „radar" îl cunoașteți și voi, căci a fost perfecționat chiar de Andrei. Dacă îmi faceți loc pe masa aceea din colț, nu am nevoie de mai mult.

— În regulă, spuse Andrei. Atunci va rămîne mai mult loc pentru laboratorul arheologic al lui Virgil.

Un zîmbet poznaș flutură în jurul buzelor lui Stanca.

— Oh, fără îndoială că dintre toți eu am nevoie de spațiul cel mai mare...

Se apropie de un geamantănaș, scoase din el cîteva măturici și niște șpacluri în genul celor utilizate de ipsosari, un flacon cu acid clorhidric diluat, cîteva caiete și niște creioane.

— Gata ! spuse el, aranjîndu-le pe masă.

— Cum, adică, gata ? se încruntă uimit Vuia.

— Gata ! pur și simplu. Acesta e laboratorul meu...

— Nu se poate !

— Oh ! aveți dreptate : ar mai trebui să adaug niște sape, niște tîrnăcoape, dar socot că acestea stau mai bine in remiza alăturată decît aici, în cort...

— Lasă glumele, Virgil, spuse și Mariana. E tîrziu și ar fi bine să mergem la culcare. Haide, gospodărește-te și tu, ca miine să pornim cu spor la treabă...

— Dragii mei, spuse atunci serios Stanca, laboratoarele voastre sînt oarecum și ale mele. Dacă uneltele arheologului sînt într-adevăr simple, geologia, chimia, fizica, toate constituie însă pentru cercetările lui ajutoare prețioase. In disciplina mea, primul element cu care pornim la lucru este informația, în al doilea rînd logica, stabilirea corelațiilor între elemente care par poate unora fără nici o legătură între ele, in al treilea rînd, imaginația... Unele dintre uneltele noastre sînt simple. Dar știința modernă ne-a pus la dispoziție aparate ingenioase, care permit să facem sondaje fără săpăturile ostenitoare și adesea inutile din trecut. Aplicarea principiului radarului la cercetarea subsolului constituie un pas inainte in arheologie. Cercetarea obiectelor acoperite de straturi depuse în decursul veacurilor pe ele fără întrebuințarea acidului clorhidric fumans, adică radioscopia lor, e un alt mijloc nou de cercetare Stabilirea vechimii stratului arheologic prin cercetarea radiației carbonului 14 este, de asemenea, o metodă interesantă, dar care nu ne poate ajuta pentru perioade prea îndepărtate. De altminteri, expediția noastră se bizuie în primul rînd pe utilizarea detectorului sonic.

— Îmi permiți, spuse atunci cu umor Vuia și, luînd una dintre măturicile de pe masă, incepu să se scuture pe haină.

Cei de față izbucniră in rîs.

— Îți faci ucenicia in arheologie, îi spuse în cele din urmă Stanca. Văd că ai aplicații și te voi pune să lucrezi cu măturica cind vom da de urme interesante... atunci vei înțelege că și operația aceasta cere indeminare și migală...

*

A doua zi, în zori, mica expediție se afla pe terasa a doua. Nerăbdarea lui Stanca nu ajută însă la nimic, căci Vuia își instală migălos și metodic aparatele, așa încit îi apucă amiaza

După o gustare frugală, chiar pe terasa care domina valea, pătrunseră într-una dintre grotele deschise și nu prea adinci. Nu găsiră nimic de seamă. Bolovanii risipiți în jur erau fărimați din stinca înconjurătoare. Ici și colo se găsea cite un os, a cărui natură nu o putură stabili imediat.

— Slab, foarte slab, comentă Vuia. Te pomenești că ne-am cocoțat zadarnic cu aparatele pînă aici...

— Nu cred să fie zadarnic, tovarășe inginer, interveni Rogobete. Ce am auzit, am auzit ! Se poate ca in decursul anilor lucrurile de preț pentru dumneavoastră să fi fost risipite de oameni nepricepuți care au pătruns prin peșteră. Dar o să mai găsim și noi ceva. O să vedeți !

Socotindu-se oarecum un reprezentant al locurilor, Ștefan Rogobete se simțea intr-o măsură vinovat de insuccesul primelor investigații

— Și eu sint convins că vom găsi ceea ce căutăm, Ștefane, spuse zîmbind Stanca In arheologie trebuie să ai răbdare multă și... imaginație. Și, slavă domnului, nu ne lipsește nici una, nici alta... în fine. poate că stăm mai slab cu răbdarea, dar...

Vuia reintrase in peșteră, aducînd cu sine prețiosul său aparat detector de sunete.

— Incepem ?

Cu toate că voiau să pară calmi, toți cei prezenți se simțeau cuprinși de fiorii emoției.

— Unde fixăm bornele ? continuă Vuia.

Priviră in jur. Peștera era destul de incăpătoare. Pereții ei erau în general plini de fisuri, ceea ce, după părerea lui Vuia, ar fi creat o greutate în detectarea sunetelor care ar fi fost imprimate în ei

— Ce părere ai, Mariana ? se adresă Vuia speleologei. Unde crezi că e roca mai omogenă ?

Mariana Savu se apropie de pereți și-i cercetă cu atenție. Ciocănea ici și colo, zburătăcind cite un colț de stincă, pe care-l cerceta

apoi cu microscopul portativ, nu mai mare decît un aparat de fotografiat, dar de o mare putere de mărire.

— Mi-e teamă că nu este aici locul unde am putea găsi lucrurile cele mai interesante... bineînțeles că aceasta din punctul de vedere al aplicației detectorului acustic, completă ea.

Își reluă cercetările.

Rogobete îi urmărea cu cea mai mare atenție fiecare mișcare.

— Tovarășă Mariana, spuse el într-un tîrziu, n-ați vrea să-mi spuneți și mie ce căutați?

— Avem nevoie, îl lămuri speleologa, de o masă de rocă cît mai omogenă pe care să fi fost posibilă imprimarea sunetelor.

— Aha! Rogobete dădu cu înțeles din cap.

Fără să mai comenteze cele aflate, dădu cu pas încet ocol peșterii. Se oprea din cînd în cînd, apoi o pornea mai departe. La un moment dat, începu să suie pe peretele cel mai afund, de-a lungul căruia urca o pantă de piatră, întocmai unei punți destul de abrupte. În locul acesta se deschidea în peretele de piatră un fel de pîlnie de dimensiuni apreciabile.

— Tovarășe inginer!

Vuia se apropie de baza peretelui ridicînd privirile întrebătoare spre ghid.

— Ce părere aveți? întrebă acesta.

— Relativ la ce? Vuia era nedumerit.

— Păi, privitor la locul ăsta. Mie mi se pare că este tocmai ceea ce căutăm. Tovarășa Mariana o să ne spună dacă roca este într-adevăr omogenă și de origine vulcanică... dar ceea ce mi se pare mai interesant e că peretele formează aici un fel de pîlnie... nu credeți că, în cazul în care s-ar fi putut face cîndva impresiuni, tocmai forma aceasta ar fi creat condițiile cele mai prielnice?

— Ești cineva, Ștefane! spuse admirativ inginerul. Nouă nu ne-ar fi trecut prin minte lucrul ăsta...

— Și, cu toate acestea, e vorba de un principiu elementar în acustică, spuse Rogobete. Dar să nu vă mire, tovarășe inginer! Am citit undeva că mulți dintre marii matematicieni, capabili să rezolve cele mai complicate calcule, se încurcau la socoteală atunci cînd era vorba de o simplă adunare, pe care o face orice copil.

Buna dispoziție cuprinse din nou grupul celor patru cercetători. Mariana se urcă pe perete alături de ghid, care o ajută să desprindă o zburătură din stînca excepțional de dură. O cercetare rapidă, și lucrurile se lămuriră:

— E ceea ce căutăm, confirmă Mariana Savu. Roca e de origine vulcanică, și, după toate aparențele, vechimea ei este de cîteva sute de mii de ani...

— Bine, dar duritatea ei...

— Duritatea aceasta s-a format în decursul mileniilor, prin răcire şi prin presiunea maselor înconjurătoare. La origine era, desigur, mai puţin compactă. Pînă la aspectul actual a trecut însă suficient de multă vreme ca să se fi putut face tot felul de impresiuni de sunete — dacă se vor fi făcut cîndva.

— Atunci să trecem la lucru, spuse Vuia cu glasul puţin gîtuit de emoţie.

Detectorul sonic fu instalat într-o firidă de la poalele peretelui de stîncă. Un cablu gros, cît degetul mare, aducea curentul electric necesar în grotă. Din aparat porneau multiple sîrme colorate, care se concentrau în cîteva borne de metal. Rogobete şi Vuia urcară cît mai sus pe perete şi fixară bornele în cîteva adîncituri naturale.

Vuia îşi privi ceasul.

— Gata! Peste zece minute, lămpile detectorului sonic vor fi suficient de încălzite... Incerca să fie calm. Simţea însă un nod care i se urca în gît şi care-l împiedica să vorbească limpede. Peste zece minute vom auzi ceea ce n-a mai auzit încă nimeni pe lumea aceasta..., sau nimic, comentă el cu un zîmbet silit.

Emoţia îi cuprinse şi pe ceilalţi.

— Unde e Mariana? Chemaţi-o şi pe ea.

Speleologa se depărtase pe nesimţite de grupul prietenilor, care acuma o strigau.

După cîteva minute reapăru în grotă.

— Am urcat pe terasa a doua, spuse ea. Işi dădu pe spate părul blond. Broboane mici de sudoare îi perlau fruntea bombată şi înaltă, iar ochii ei vioi se uitau cu atenţie în jur.

— Ştiţi că..., voi ea să înceapă.

— Un moment, Mariana! Virgil îi apucă mîna. Andrei a pus în funcţiune detectorul... peste cîteva minute vom asculta...

In grotă se făcu linişte apăsătoare. Nu se auzea decît zumzetul monoton al aparatului.

— Atenţie!

Vuia îşi mai privi o dată ceasul. Işi puse la urechi o pereche de căşti radiofonice ultrasensibile, şi mîinile lui, cu degete lungi şi arse de soare, începură să mişte cu atenţie şi gingăşie mulţimea de cadrane luminate.

Zumzetul se întări în difuzor, păstrînd aceeaşi tonalitate monotonă. Stanca, Mariana şi Rogobete se chinciseră în spatele lui Vuia, cu respiraţia reţinută. Faţa inginerului era palidă. Cadranele se roteau mereu, cu aceeaşi încetineală exasperantă, căutînd să detecteze sunetele incrustate în rocă. Se vedea că inginerul face un efort supraomenesc spre a se stăpîni.

— Nimic! spuse el scrișnind. S-a terminat!

— Nu se poate, izbucni Stanca. Mai încearcă!

Vuia îl privi lung, apoi își continuă manevrele.

Mai trecură cîteva minute, în care difuzorul continua să emită același zumzet fără nici o noimă. Apoi... pe neașteptate... cînd toți erau convinși de nereușita acestei prime încercări, se auzi un trosnet, cîteva bubuituri slabe, apoi mai tari, un fluierat strident, care ținu vreme de cîteva secunde... din nou zumzetul monoton... și iarăși zgomotele confuze și stridente de mai adineauri...

Vuia își scoase căștile și opri aparatul.

Urmară clipe de tăcere grea.

— Ce părere ai, Andrei? întrebă încet Virgil Stanca.

— Greu de spus! Poate că e un succes! De ce nu am auzit la început nimic, ci abia atunci cînd vibratorul a ajuns la un anumit grad au început zgomotele? Dar zgomotele acestea nu au nimic caracteristic. Ar putea fi totuși impresiuni rămase peste milenii în roca vulcanică a acestui perete...

— S-ar putea să fie mai multe impresiuni, pe care în condițiile actuale nu le putem separa! își dădu cu părerea Mariana. Voiam tocmai să vă spun cînd am intrat în grotă că am cercetat stîncile prăvălite din locul unde-spune Ștefan că ar fi peștera. Cred că are dreptate! Va trebui să degajăm intrarea, care nu poate fi decît în linie cu intrările celorlalte grote. Poate că pe peretele dinăuntru, care e ferit, detectorul va da rezultate mai concludente.

— Să ducem aparatele jos, spuse într-un tîrziu Vuia.

— De ce? Le lăsăm aici în grotă. Vom avea curînd nevoie de ele. Propun să pregătim dislocarea peretelui de stînci prăvălite, care poate că acoperă intrarea grotei pe care o căutăm, iar mîine dimineață să repetăm experiența.

*

A doua zi, în zori, grupul cercetătorilor se afla tot pe terasa a doua, acolo unde, după socotelile Marianei Savu, ar fi fost locul cel mai indicat să se deschidă peretele muntelui. Era evident că odată, într-un trecut foarte depărtat, avusese loc o masivă alunecare a stîncilor, care se sudaseră apoi cu vremea.

Mariana își petrecuse pe după gît curelușa care susținea o cutie ceva mai mare ca un aparat fotografic și care avea în partea de sus un mic ecran fluorescent, ca acela al unui televizor. Era un sondor de adîncime, un fel de radar, care înregistra într-o masă omogenă atît corpurile străine, cît și golurile. Datorită unui simplu calcul, care

se efectua cu ajutorul unui aparat anexă. se putea stabili şi grosimea stratului despărţitor.

— Aici e!

Mariana se opri. Pe micul ecran se vedea un contur ce părea intrarea unei grote.

— Trebuie să fie o cavitate de proporţii mai mari, spuse ea Cît despre intrare, se pare că mai încolo cu cincisprezece metri stratul de rocă e mai puţin gros. Să încercăm acolo!

— Care este grosimea peretelui care ne desparte de interiorul grotei? se interesă Vuia.

— Aproximativ trei metri, răspunse Mariana, consultînd calculatorul.

— In cazul acesta putem proceda la degajare!

— Dinamităm intrarea? se interesă Rogobete.

— Dinamita a ieşit de mult din uz, dragul meu, îi răspunse inginerul Vuia. Vom pune de data aceasta în aplicare dezagregatorul atomic...

— Tovarăşe inginer, Rogobete îl privi cu repros, cred că nu vreţi să faceţi o glumă. Ştiu şi eu ceva despre dezagregatorul atomic, dar, pe cît sînt informat, aparatul acesta e folosit numai la deschiderea tunelurilor pe sub munţi masivi, la croirea canalurilor şi nu pentru dărîmarea unui perete stîncos.

— Te înşeli, aparatul a fost perfecţionat în ultima vreme, astfel încît forţa de dezagregare e limitată exclusiv la locul dorit. Vei avea ocazia să asişti la experienţă şi să te convingi.

Întreaga expediţie se îndreptă spre cortul central. Dezagregatorul atomic era un aparat nu prea voluminos, care fu transportat pe terasa a doua Aspectul dezagregatorului era acela al unui geamantan mai mare. In faţă, in partea superioară, avea un braţ metalic terminat cu o minge strălucitoare, tot din metal. Braţul era articulat şi putea fi condus de la distanţă de o mînă mecanică, ce se afla în directă legătură cu cel care controla aparatul, cu ajutorul curenţilor bioelectrici.

— Să începem, spuse nerăbdător Stanca.

— Copăcel, flăcăul tatii, rise Vuia. Sper că nu ai de gînd să te dezagregi şi tu. Inainte de toate trebuie să ne costumăm Dintr-o ladă care fusese adusă şi ea sus pe terasă, inginerul scoase patru costume dintr-un material greu. Erau un fel de costume de scafandru făcute dintr-o ţesătură deasă de plumb, astfel încît să oprească influenţa radiaţiilor vătămătoare provocate de aparat.

— Complicate măsuri de securitate, comentă Rogobete.

— Complicate, dar absolut necesare, de neînlăturat, răspunse Vuia. Forţa de radiaţie a acestui aparat e atît de formidabilă, încît fără costumele de protecţie ne-ar fi fatală.

Dezagregatorul atomic fu instalat în fața peretelui de munte indicat de Mariana Savu. Cei patru se retraseră la o distanță apreciabilă, în dosul unei stînci masive, de unde puteau supraveghea însă totul. Din costumul de protecție al lui Vuia porneau niște fire bine izolate, care erau în directă legătură cu mîna mecanică.

— Atențiune! Atențiune! se auzi în căștile costumelor de protecție glasul lui Vuia. Dezagregatorul intră în funcțiune peste 60 de secunde. Nu priviți spre locul vizat. Sticlele negre ale vizorului sînt totuși insuficiente. Atenție! Contact!

Brațul articulat al dezagregatorului se îndreptă amenințător spre peretele muntelui din fața celor patru. Din mingea metalică izbucni un fulger de o intensitate luminoasă orbitoare, care acoperi chiar și lumina soarelui. Urmă un vuiet asurzitor, ca și cum un vifor năprasnic s-ar fi năpustit pe orificiul îngust al unui fluier. În peretele muntelui se ivi o pată de lumină; marginile ei se revărsau asemenea unui evantai cu centrul de un alb incandescent, care trecea apoi prin toate nuanțele galbenului, prin portocaliu, apoi prin roșu și se termina într-un violaceu intens, orbitor prin intensitatea lui.

Dezagregarea nu dură mai mult de cîteva zeci de secunde, care părură totuși celor de față o veșnicie.

În peretele muntelui se ivise o deschizătură. De la distanța la care se aflau însă nu puteau aprecia adîncimea ei. Stanca, nerăbdător, voi să se îndrepte spre locul unde se produsese dezagregarea.

— Atențiune! se auzi glasul sever al lui Vuia Nici un pas! Toată lumea stă pe loc. Peste 60 de secunde, dezagregatorul reintră în funcțiune. Atențiune... contact!

De data aceasta, efectul fu mai puternic. O pată neagră, imensă se ivi în peretele stîncos, care mai înainte păruse imuabil.

— Nimeni nu mă urmează! se auzi din nou comanda lui Vuia.

Cu un detector perfecționat de radiații atomice în mînă, cu ochii fixați pe cadranul indicator, inginerul se apropia pas cu pas de locul dezagregării. Acul indicatorului începu să oscileze mai puternic. Vuia reveni la locul de pornire.

— Radiațiile sînt foarte intense, spuse el. Nimeni nu-și scoate costumul. Pericol de moarte! Așteptați să anihilăm radiațiile provocate de dezagregare.

Mîna mecanică începu să manevreze comutatoarele aflate în spatele dezagregatorului. Brațul articulat începu să se legene, lăsîndu-se tot mai jos. Plimbarea lui era înceată, ca și cum ar fi arătat fiecare centimetru pătrat de teren.

— Ce faci? întrebă nerăbdător Stanca prin microfonul său.

— Dirijez contraradiații neutralizatoare pe terenul infectat, explică Vuia. E o operație cu mult mai îndelungată decît dezagregarea. Cred însă că în mai puțin de o oră ne vom putea apropia de munte.

Un nou control cu detectorul special arătă că terenul e curat. Cei patru își scoaseră costumele protectoare.

— Uff! În sfîrșit! gemu Stanca, cuprins de frigurile nerăbdării.

Ceilalți îi urmară exemplul. Chiar și Vuia, care pînă atunci se stăpînise, porni cu pas grăbit spre peretele de munte din față. O deschizătură enormă dădea acces într-o peșteră întunecoasă.

— Repede, aparatele! spuse febril Virgil Stanca.

Aduseră detectorul sonic și-l instalară în grotă.

— Ce miros curios, spuse Mariana. Nu vi se pare că este amoniac?

— Ba da! Să fim prudenți!

În fața lor se deschidea prima încăpere a unei peșteri spațioase. Pereții aveau însă o netezime ciudată, ca și cum peste ei ar fi curs o materie mată, catifelată. Înaintară. În calea lor dădură peste oase de proporții neobișnuite, bucăți de piatră care ar fi putut fi folosite ca unelte.

— O vatră! spuse cu glasul gîtuit de emoție Stanca.

Într-adevăr, spre centrul peșterii, cîteva blocuri de piatră erau așezate în cerc. În mijloc cenușă. În jur oase sparte.

— O vatră! De cîte zeci de mii de ani se află oare aici? spuse încet Mariana.

Pregătirile pentru punerea în funcțiune a detectorului sonic fură făcute cu febrilitate. Cei patru aproape că nu schimbau nici un cuvînt. Bornele fură fixate în peretele cel mai ferit.

Lămpile se aprinseră pe rînd. Cadranele manevrate de Vuia începură să se rotească. Zumzetul monoton indica funcționarea normală a aparatului. Reîncepură zgomotele acelea puternice pe care le mai auziseră și în grota de pe terasa inferioară.

— Nu merge, spuse Vuia scrișnind din dinți. Aparatul meu nu funcționează normal. Nu se poate să fie impresiuni identice în ambele grote.

— Ba se poate, interveni Mariana. Condițiile momentului au fost doar aceleași pentru toate peșterile de prin partea locului. Mai ai răbdare.

În detectorul sonic se produse din nou zumzetul acela monoton, apoi... pe neașteptate... în difuzorul aparatului se auzi un vuiet care se mări treptat. Și din vuietul acesta începură să se desprindă sunete articulate, mai întîi slabe, îndepărtate, apoi, pe măsură ce Vuia manevra manetele amplificatorului, mai clare, mai puternice. Erau sunete guturale, aspre:

— Hrroo! Hrroo!

Un răget îi făcu pe cei de față să se înfioare. Venea tot din difuzor. Sunetele erau acoperite din cînd în cînd de bubuituri, apoi redeveneau clare:

— Oohmm ! Ohmm ! Hrroo !

Incordarea se citea pe fețele tuturora.

— De cînd au rămas sunetele acestea întipărite în stîncă ? spuse cu glas tare Vuia.

— Personal, cred că de cîteva sute de mii de ani, spuse Stanca.

Sunetele emise păreau acum ale unei lupte. Cuvinte monosilabice, greu de identificat din cauza exprimării guturale, punctau diferitele momente. Magnetofonul înregistra fără întrerupere.

Mariana se ridicase între timp și se îndreptase spre fundul peșterii. Razele soarelui care pătrundeau prin intrare cădeau acum exact pe o altă deschizătură, mult mai mică și aproape circulară. Mariana trecu prin ea intr-o altă grotă, complet cufundată în întuneric. Aici mirosul de amoniac era mai intens.

Ochii îi lăcrimau. Aprinse puternica lanternă electrică și plimbă fasciculul luminos, de peste cinci sute de wați, în jurul ei. Peștera era goală. Așa i se părea.

Deodată... Gheara groazei se înfipse puternic în pieptul Marianei... Nu... nu se poate... era o iluzie... Simți că i se oprește respirația... Voi să strige... să-și cheme prietenii în ajutor... dar din gîtlejul ei nu ieși decît un sunet slab, gutural, care se pierdu în semiobscuritatea peșterii...

In fața ei, proiectată parcă pe peretele neted al grotei, văzu o arătare... O ființă cu arcadele sprincenelor puternic ieșite în afară, cu mîini neobișnuit de lungi, ajungînd aproape de genunchi... Ființa aceasta purta in mîini o armă, un topor rudimentar de piatră... expresia îi era fioroasă... apoi se mai ivi un bărbat, încă unul... o femeie ! Apoi o matahală blănoasă... un urs uriaș... ursul cavernelor... Și toate acestea erau in continuă mișcare... veneau parcă spre ea.

Mariana avea nervii tari. Cu toate acestea, neașteptatele apariții o zdruncinară. Peretele din fundul peșterii prindea tot mai mult viață, și, in semiobscuritatea care domnea înăuntru, totul căpăta un aspect halucinant, înspăimîntător. Făcu un efort supraomenesc spre a-și recăpăta calmul... să raționeze... totul e o iluzie... dar, nemaiputîndu-se stăpîni, scoase un strigăt strident, răscolitor, care răsună lugubru în grote

Cei trei bărbați, care la început nici nu-i observaseră dispariția, rămaseră încremeniți pentru o clipă. Apoi, ca împinși de resort, se repeziră spre locul de unde venea strigătul.

— Mariana ! Mariana ! Unde ești ?

— Aici ! Aici ! abia putu răspunde ea.

O găsiră palidă, sprijinită de un perete și arătînd fără să fie în stare să articuleze un cuvînt spre fund, unde pe peretele intunecat apăreau mereu alte imagini.

Cei trei bărbați rămaseră privind uluiți spre imaginile care se desfășurau cu mare încetineală în fața ochilor lor. Virgil fu primul care-și reveni și începu să strige înfrigurat :

— Fotografii ! Luați fotografii și notițe !

Fără să întrebe, fiecare-şi luă caietul de note pe care-l avea în permanenţă la îndemînă şi începură să scrie.

Vreme de jumătate de oră, imaginile se iviră ca într-un diascop, aici mai clare sau mai confuze. apoi peretele se întunecă din nou şi totul dispăru.

Mai aşteptară o vreme, dar peretele căpătase acuma o coloraţie neagră, iar pe suprafaţa lui nu mai apărea nimic.

— Ce-a fost asta? întrebă cu voce uşor gîfîită Mariana.

— Un fenomen pe care nu cred să ne mai fie dat vreodată să-l vedem, spuse Virgil.

— Numai că nu înţeleg cum s-a putut produce acest fenomen..., grăi încet Rogobete.

— Priviţi în jurul vostru, îşi începu atunci Andrei Vuia explicaţiile. Ne aflăm într-un fel de cameră obscură, pe care o constituie grota aceasta. Intrarea micuţă şi întîmplător circulară este întocmai unui obiectiv. Ceea ce aţi văzut sînt imaginile unor evenimente petrecute cîndva în negura timpurilor în grota de la intrare. La o anumită incidenţă a razelor luminoase, imaginile au fost proiectate pe acest perete, care a fost acoperit, desigur, cu un strat fotosensibil, a cărui natură o vom stabili prin cercetări de laborator. Zguduirile produse de intrarea noastră forţată în peşteră au degajat o pungă de vapori de amoniac, aflată în masa stîncoasă. Mirosul este concludent. Sub influenţa lor şi la lumina puternică a lanternei cu care a pătruns aici Mariana, stratul fotosensibil impresionat s-a developat pentru un scurt răstimp.

— Plauzibil! comentă scurt Stanca. Socot însă că descoperirile noastre sînt nemaipomenite în arheologie. Din fotografiile şi notiţele noastre şi din impresiunile sonore făcute în cealaltă grotă, vom putea cunoaşte şi reconstitui poate cel mai palpitant moment din istoria strămoşilor omenirii.

UN CENACLU LITERAR ÎNTR-UN LABORATOR

Toamna tîrzie îşi aşternuse perdelele cenuşii de ceaţă peste oraş. Expediţia arheologică Virgil Stanca revenise în capitală după cîteva luni petrecute în muncă laborioasă la Peştera Albastră. In laboratorul lui Stanca de la facultatea de arheologie domnea o căldură plăcută şi o lumină îmbietoare la lucru. In jurul unei mese acoperite aproape în întregime cu unelte de piatră, cu oase fosilizate şi schiţe, se aflau Stanca, Vuia, Mariana Savu şi Ştefan Rogobete, care-şi lăsase pentru o vreme preocupările zootehnice, spre a răspunde chemării celor trei de a colabora la coordonarea materialului adunat în lunile petrecute pe munte.

— O să mai avem mult de lucru, tovarăşe profesor? i se adresă Rogobete lui Virgil Stanca.

— Depinde, răspunse gînditor acesta. Coordonarea materialului va cere vreo trei luni, apoi urmează interpretarea lui, apoi...

— Apoi ?

— Apoi va trebui să ne întoarcem în vara viitoare la Peștera Albastră spre a continua exploatarea tuturor cotloanelor, care mai ascund desigur elemente de seamă... și cine știe... poate că va mai trebui să revenim prin locurile acelea cîțiva ani în șir... Ceea ce am făcut acum, e ca și cînd am fi citit numai prefața unei cărți voluminoase. Studiul propriu-zis abia vine...

Vuia, care nu spusese pînă atunci nici un cuvînt, își aprinse o țigară și vorbi cu glas domol :

— ...Și în cele din urmă vei face un referat, două, trei, poate chiar un volum de referate, pe care le vor citi numai specialiștii... Nu-i așa, dragă Virgile ?

— Ar fi păcat..., îi completă Mariana gîndul.

— Mare păcat ! comentă și Ștefan Rogobete.

Ochii Marianei străluciră atunci :

— Am o idee... o idee grozavă... Pentru mine, ca geolog și speleolog, tema principală va fi să stabilesc natura rocilor, și mai ales compoziția stratului superior care acoperă pereții peșterii. Lumina albastră este datorită, fără îndoială, unui material care sub influența luminii fulgerelor devine fluorescent. E o muncă pe care o voi începe aici și o voi continua în laboratorul meu... dar nu despre asta este vorba...

— Atunci care este ideea ? spuse Stanca.

— Ideea mea este... să facem un mic cenaclu literar.

— Mariana ! o apostrofă mustrător Vuia.

— Da, da, insistă tînăra savantă. Nu glumesc de loc. Socot că din notițele pe care le-am luat fiecare, din ceea ce am văzut s-ar putea face o lucrare literară care să popularizeze datele obținute, să evoce un fragment din viața strămoșilor omenirii... a locuitorilor cavernelor.

— Ia te uită ! se minună Vuia. Să știi că ideea nu este de loc rea. Virgile, ești și de data asta în domeniul tău. Fă repede o poezie despre oamenii de acum cîteva sute de mii de ani...

— Andrei ! spuse mustrător Mariana, imitîndu-l pe Vuia.

— Ia stați ! izbucni Virgil. Voi rîdeți, dar mie mi se par lucrurile cît se poate de serioase... Nu o să fac versuri cum insinuează cu umor Andrei, dar am putea scrie o povestire... o povestire despre o ceată de oameni străvechi, despre viața și lupta lor, despre primii lor pași pe calea progresului...

— Just ! se entuziasmă Mariana. Dacă stai și te gîndești, dobîndirea primei unelte de piatră a însemnat pentru oamenii din ceata primitivă poate mai mult chiar decît construirea unui mecanism complicat în zilele noastre... iar cucerirea focului — pe care, după cum o arată vatra din peșteră, ei îl dobîndiseră — va fi însemnat tot atît de mult cît și dezlegarea tainei atomului în deceniile trecute.

— Să începem, spuse încîntat și Stanca. Ce titlu punem povestirii pe care o vom scrie în micul nostru cenaclu literar ?

— Lupta pentru foc! propuse Vuia.
— E prea unilateral, comentă Stanca.
— Stăpînul codrului! spuse Mariana.
— Prea e limitat numai la codru!
— Ceata lui Hro! interveni atunci Rogobete, de care uitaseră cu toții în focul discuției.
— Ceata cui? se încruntă Stanca.
— Ceata lui Hro! spuse puțin ezitînd Rogobete. Vedeți dumneavoastră, tovarășe profesor, difuzorul detectorului sonic al tovarășului inginer emitea foarte clar sunetul acesta, și, nu știu cum, mie mi se pare că ar semăna cu un nume...
— Straşnic, Ştefane! spuse bucuros Virgil Stanca şi deschise un caiet pe a cărui primă filă scrise cît se poate de caligrafic titlul povestirii de mai jos:

CEATA LUI HRO

(povestirea arheologului Virgil Stanca)

Frigul începuse să se molcomească. Iarna fusese mai îndelungată ca de obicei. Undeva, în străfundul pădurii, o ceată de ființe se strecurau înfricoșate de tot ce era în jurul lor. Erau ființe chinuite de foame și decimate în lunile îndelungi și grele de geruri și lipsuri. Ceata era formată din cîteva zeci de bărbați, femei și foarte puțini copii.

Viața în ceată era aspră. Pădurea era neîndurătoare, și chiar aceia care aveau mai multă putere abia dacă puteau răzbi: urșii cavernelor, hienele linoase, tigrii, fiare fără cruțare, luptau și ele pentru viață, iar oamenii, care erau mai slabi, mai puțin înzestrați pentru luptă, erau victimele cele mai ușoare.

Cu toate acestea, și fiarele începuseră să privească cu oarecare temere ființele acestea ce se țineau pe două picioare, cu brațele lungi, fără gheare tăioase ca ale lor, dar care izbuteau totuși să iasă adesea învingătoare în lupta inegală cu ele.

Dacă se întîmpla ca în codru să se rătăcească vreun om singur, atunci era pierdut, căci nici o fiară nu se da înapoi să-l atace. Oamenii observaseră lucrul acesta și nu se mai avîntau decît în grupuri pe căile întunecate dintre copacii uriași, și, mai totdeauna, cu urletele lui, grupul compact de trupuri impunea respect atacatorului singuratic.

Nevoia îi învățase să se apere în felul acesta. Il știau de multă, de foarte multă vreme, de cînd gerurile aduse de viforosul Viiha, vîntul cu suflarea de gheață, care venea dintr-acolo de unde domnea întunericul fără pătruns, nu erau atît de năprasnice. După aceea gheturile mînate de Viiha s-au lăsat tot mai jos, urmărindu-i. Roadele pădurii nu mai aveau timpul să se coacă și piereau și ele, iar viața

devenea tot mai grea. Pieream cu sutele şi cu miile, şi, an de an, numărul lor scădea.

Incepură să înţeleagă că între lumină şi căldură e o legătură strînsă şi că roadele sint mai bogate atunci cînd e căldură multă. De aceea. minaţi de nevoia de a-şi potoli foamea, o porniseră încetul cu încetul spre lumină, spre miazăzi şi căldură...

Viiha, cel cu suflarea de gheaţă, era insă mai repede decit ei şi-i ajungea de fiecare dată din urmă incepind din toamnă şi pină la începutul scurtei veri a acelor timpuri.

Dintre cetele care işi aflau adăpost in pădurile fără sfîrşit, ceata mai mare şi mai puternică era aceea condusă de Hro, cel care îl învinsese pe Grizu, ursul sîngeros.

La început nu formau o ceată, ci fiecare işi făcuse culcuşul într-un copac înalt şi cu ramuri groase, cît mai aproape de vîrf, spre a nu fi ajunşi de ursul Grizu şi chiar de tigrul Hairh, care era un căţărător de temut. De cum începea să se lase înserarea, după ce beau apă din izvorul apropiat de locul unde dormeau. se refugiau în culcuşurile făcute rudimentar, la întretăierea unor crăci mai rezistente, dintr-o împletitură de crengi.

Dacă scăpau de la izvor fără să fi plătit vreun tribut sîngeros fiarelor pădurii cărau sus în culcuş bolovani şi crăci mai groase pe care le întrebuinţau ca proiectile dacă erau atacaţi în timpul nopţii. În orice caz, în fiecare copac sta cineva de strajă, căci atita vreme cit ţineau beznele pădurea hăulia de lătratul lui Kviauu, hiena lînoasă, de mormăitul fioros al ursului care adulmeca mirosul de trupuri pe care le dorea ca hrană.

O dată cu zorii, lupta pentru existenţă reîncepea. Şi cum tufişurile de zmeură ofereau hrana cea mai lesnicioasă in timpul verii, oamenii se adunau în jurul lăstărişului, culegind poamele aromate. Aşa s-a intilnit într-o zi Hro cu Grizu şi de atunci a devenit el conducătorul cetei.

Era pe la mijlocul verii, şi, cu toate acestea, dimineţile erau reci. Prin viroagele care străbăteau ici şi colo pădurea se aduna atunci o ceaţă lăptoasă, umedă şi pătrunzătoare, ce amorţea mădularele celor care stătuseră ghemuiţi şi nemişcaţi in culcuşurile din arbori. Infioraţi de prospeţimea dimineţii, oamenii gemeau încetinel. Bărbaţii, mai voinici şi cu trupul în întregime acoperit de păr, işi desmorţeau braţele lungi, care le ajungeau aproape de genunchi, apoi, dîndu-şi drumul din cracă în cracă, coborau la poalele copacilor, privind cercetători în jur. să nu se afle cumva vreun duşman prin apropiere. Dacă totul era în regulă. strigătul lor prelung chema şi pe ceilalţi semeni jos. O nouă zi începea în codrul milenar.

Hro sări de pe ultima cracă şi scrută împrejurimea. Adulmecă vîntul care-i aducea mirezme lămuritoare, iar auzul său ascuţit prindea orice susur, orice zgomot, dîndu-i de îndată tîlcuirea adevărată. Era un individ excepţional de voinic. Mic de stat, ca toţi semenii lui, avea o musculatură puternică, ce făcea să-i onduleze pielea păroasă

pe întregul trup. Avea priviri crude, care scăpărau sub sprîncenele stufoase și scoase în afară. Fruntea îngustă și teșită și umerii obrajilor proeminenți îi dădeau un aspect de temut.

Ajuns jos, la poalele copacului, își sprijini spatele de trunchiul rugos, balansîndu-se ușor pe genunchii îndoiți. Văzu la picioarele lui o frîntură de cracă, avînd la un cap o ruptură ca un cîrlig. Era un fel de ghioagă rudimentară, pe care o apucă neîndemînatic de capătul mai subțire, ținînd-o cu toate cinci degetele de aceeași parte. Cu toată vigoarea apucăturii, atunci cînd o roti peste capul său ca pentru a o cîntări, îi căzu din mînă. O apucă din nou. Dar și de data aceasta, deși își dădu seama că brațul îi este astfel cu mult mai puternic și mai de temut, simți nevoia să apuce capătul crengii și cu mîna cealaltă, spre a fi mai sigur.

Își ridică fața în sus, spre copac, și scoase strigătele de chemare :

— Veniți ! Veniți ! Nu-i Grizu, nu-i Haîrh, nici Kviauu ! Hro ! Hro puternicul e aici !

Din copac începură să coboare rînd pe rînd și ceilalți semeni. Se grămădiră în jurul lui Hro sub copac. Copiii scînceau de foame. Cîțiva bărbați se îndreptară spre izvor pentru a cerceta locurile. Izvorul era locul cel mai periculos, atît cînd mergeau să bea apă pe înserat, cît și în zori, căci aici pîndeau fiarele pădurii.

După scurtă vreme răsună și chemarea lor.

— Veniți ! Veniți ! Nu-i Grizu, nici Haîrh, nici Kviauu !

Micuța ceată se grăbi spre izvor și-și astîmpără setea. Apoi o luară cu toții spre zmeurișul care se afla în luminișul apropiat ca să-și astîmpere foamea.

Femeile, care nu erau mai puțin voinice ca bărbații și care aveau un aspect asemănător, culegeau rădăcini, al căror gust il aflaseră și care le erau pe plac. Culegeau și unele ierburi cu gust dulceag, ca untișorul, sau cele cu gust mai aspru, ca păpădia, pe care le dădeau copiilor.

Bărbații căutau însă hrană mai consistentă, căutau carnea pe care o consumau crudă atunci cînd o găseau, căci vînau pe vremea aceea cu mare greutate. Cel mai adesea se înfruptau din resturile de elani, zimbri sau alte viețăți ale pădurii răpuse de fiare.

Dar carnea era rară. Abia dacă izbutea vreunul să nimerească o pasăre cu o piatră zvîrlită cu putere, dar neîndemînatic. Numai vînătorii îndrăzneți stăteau la pîndă zile întregi, răpunînd cu mare greutate vreun cerb, căruia îi săreau în spate și pe care-l sugrumau. Apoi îl mîncau.

Hro rămase în urma cetei sale, purtînd tîriș după el ghioaga pe care o găsise întîmplător în pădure. Mai făcuse el încercarea și știa că izbitura cu o asemenea armă este năpraznică și de data aceasta simțise că lemnul acesta tare și greu e o armă cum rar mai găsise.

Altădată, arunca arma de care se folosise imediat ce nu mai avea nevoie de ea. Acum simțea însă un imbold lăuntric care-l făcea să nu lepede frintura de cracă. Și, tot străduindu-se să o poarte mai ușor, își petrecu fără vrere degetul cel mare al miinii drepte de-a curmezișul palmei. Craca i se fixă ușor în mină, înțepenită acolo de degetul cel mare pus pieziș peste palmă.

Hro ridică cu brațul lui puternic craca și o mînui întii cu timiditate, apoi din ce în ce mai îndrăzneț. Nu-i mai scăpă. Dimpotrivă, părea o prelungire a brațului și în rotirea ei năprasnică îi vijîi peste cap. Se înfioră el însuși, temindu-se de acest șuier, pînă atunci necunoscut.

— Hro! Hro! își răcni el atunci bucuria pentru un lucru de a cărui însemnătate nici nu-și dădea încă seama.

— Hro! Hro! și se repezi în salturi scurte, pe urmele celorlalți, spre zmeurișul din luminiș.

În jurul tufelor cu zmeură se strînseseră oameni și din cetele ce-și aveau culcușul prin apropierea pomilor unde se adăpostea ceata din care făcea parte și Hro. Începuseră să se simtă legați între ei, căci pericolele comune la care erau adesea expuși și faptul că le rezistau împreună îi făcuseră să fie mai îngăduitori unii față de ceilalți.

— Hro! Hro!

Semenii se adunară în jurul lui Hro, care le arătă brațul întins cu ghioaga pe care o găsise sub copac. Îl priviră, dar nu înțeleseră ce vrea.

— Hro cel puternic! Hro cel puternic!

*

După o vreme îndelungată, oamenii învățaseră, datorită lui Hro, să minuiască cu mai multă vigoare ghioagele. Intr-o zi, pe cînd se aflau în căutarea hranei, se auzi din adîncul zmeurișului un mormăit fioros, care nu mai avea nevoie de tălmăcire. Îl cunoșteau cu toții: Grizu sîngerosul fusese tulburat și acuma va cere jertfă pe cineva din ceată ca să-și astimpere minia.

O rupseră cu toții la fugă de-a curmezișul luminișului spre pădure, sperind să-și afle salvarea cățărîndu-se prin copaci. Hro și vreo zece bărbați ai cetei rămaseră mai la urmă. Se înarmaseră cu bucăți de lemn, care nu erau decit niște arme ridicole față de fiorosul urs al acelor vremuri.

Lăstărișul se spintecă la un moment dat în două, și în mijlocul poienii apăru ursul, orbit mai ales de primele raze ale soarelui. Încurajat de oprirea fiarei, unul dintre vînători se repezi înainte și izbi cu un retevei capul bestiei. Lemnul se frînse de parcă ar fi fost un pai, căci lovitura fusese năprasnică.

Ursul părea însă că nici n-o simţise. Capul lui imens răsunase sub izbitură ca o tigvă goală, dar nimic mai mult.

— Hro! Hro! răsună strigătul vînătorilor, înspăimîntaţi totuşi de curajul tovarăşului lor.

Fiara se legănă o clipă, ca o barcă mînată uşor de valuri, se săltă apoi cu repeziciune uimitoare pe două picioare şi se lăsă să cadă din nou greoi la pămînt.

Toate acestea se petrecură cu atîta repeziciune, încît cei de faţă nici nu putură să vadă bine cum labele din faţă ale lui Grizu terciuiseră trupul vînătorului care nu apucase să se retragă. Urletul lui sfîşietor răscoli însă codrul pînă la mare depărtare, semănînd groază printre toate vietăţile.

Vînătorii se dădură repede înapoi.

Grizu sîngerosul îşi luase plata pentru că a fost tulburat. Grizu îl va mînca pe cutezător şi-i va lăsa pe ceilalţi în pace.

Numai Hro rămase nemişcat locului. Mîna lui enormă strîngea cu forţă capul ghioagei, încît vinele miinii îi ieşiră în relief. Înarmat cum era, se simţea tare şi voia să lupte cu Grizu. În mintea lui se petrecu ceva ciudat. Sub presiunea pericolului, creierul său, care nu reacţiona decît sub impresiile de moment şi pentru situaţii imediate, făuri un plan. Hro nu-şi dădu bine seama ce este asta, dar simţea că este ceva care-l va ajuta să iasă învingător.

— Eu am braţul mai lung decît Grizu! îşi spuse el. Eu am braţul mai lung. Braţul meu va lovi ochiul lui Grizu, şi Grizu nu mă va mai vedea. Şi atunci voi lovi mereu, mereu, şi Grizu nu se va mai mişca, iar Hro cel puternic va lua blana lui Grizu şi-l va mînca. Hro! Hro! răcni el atunci din răsputeri şi se avîntă în calea fiarei.

Toţi membrii cetei, care se opriseră pe liziera poienii, priveau cu ochii dilataţi de groază fapta lui Hro. Vînătorii făcură cîţiva paşi timizi spre mijlocul luminişului.

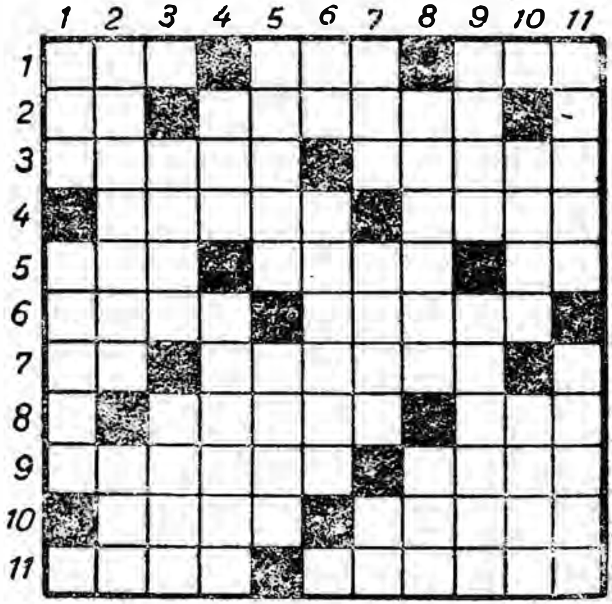
— Hro! Hro! strigară şi ei spre a speria bestia.

Ursul, care se pregătea să-şi devoreze victima, îşi ridică alene capul uriaş şi privi spre fiinţa aceea pitică, ce îndrăznea să-l tulbure, atunci cînd mirosul de sînge cald îi gîdila nările. Scoase un mormăit fioros, dar piticul continua să strige şi să-i joace în faţă, ameninţîndu-l. Dădu să-şi înfigă colţii în cadavrul vînătorului, dar în clipa aceea simţi o durere ascuţită în ceafă. Ciotul ca un cîrlig din vîrful ghioagei lui Hro i se înfipse în trup, sfîşiindu-i carnea.

Se ridică în două picioare cu un răget atît de îngrozitor, încît oamenii care se aflau la marginea luminişului dispărură în pădure, iar vînătorii o rupseră la fugă înapoi. Se lăsă să cadă greoi acolo unde-l vedea pe adversar, dar căzu în gol. Hro sărise sprinten într-o parte, iar ghioaga lui, vîjîind, izbi din nou arcada ursului, sfărîmîndu-i-o. Grizu rămase ameţit o clipă, apoi se năpusti asupra omului care continua să-i joace sprinten în faţă. O nouă izbitură, de data aceasta mai bine ţintită, îi zdrobi ochiul cu totul. Şi repede încă o lovitură, şi încă una...

(Sfîrşitul în numărul viitor)

JULES VERNE

ORIZONTAL

1) ...Land, regele vînătorilor cu cangea, întîlnit în romanul „20.000 de leghe sub mări" — Personaj stîngaci în gesturi și în vorbă din romanul „Interesantele aventuri ale unui chinez" — Mijloc de transport întîlnit în romanele lui Jules Verne; 2) Antemeridian — Perca fluviatilis (pl.); 3) Expresia matematică — „Indiile..." unul dintre cele 65 de romane ale lui Jules Verne: 4) „...cuceritorul", alt roman de Jules Verne — Termen sportiv; 5) Fiul negrului Tom din „Căpitan la 15 ani" — Vestitul căpitan al submarinului „Nautilus", care sărea în ajutorul tuturor luptătorilor pentru libertate — Literă japoneză; 6) Orășel în Sahara — Rozător ceva mai mare decît un iepure ce constituia vînatul negrului Nabucodonosor și al cîinelui Top din romanul „Insula misterioasă"; 7) Nord-est — Vas mare de formă cilindrică; 8) Tînărul astronom din „Aventurile a 3 ruși și a 3 englezi", unul dintre membrii comisiei anglo-ruse pentru măsurarea unui arc de meridian în emisfera australă în scopul stabilirii exacte a metrului — Subdiviziune geologică; 9) Localitatea Nantes pentru Jules Verne — Fire de lînă încîlcite; 10) ...Sahib, personaj din romanul „Elefantul de oțel" — A închiria; 11) În adîncimile celei din Aberfoyle a fost găsită de Harry ciudata și fermecătoarea Nell din romanul „Indiile negre" — Pe bordul lui aveau să călătorească copiii căpitanului Grant.

VERTICAL

1) Unul dintre cei cinci naufragiaţi din romanul „Insula misterioasă" care învăţase pe maimuţa Jup să facă mîncare şi să servească la masă — Arbore ale cărui fructe sint numite de malaiezii din romanul „20.000 de leghe sub mări" „pizang"; 2) Teritorii guvernate de emiri — „Doi... pe un bloc de gheaţă", roman de Jules Verne; 3) Comunicare — Gaz; 4) A fost găsit de Harbert în căptuşeala hainei sale şi a constituit recolta de griu de mai tîrziu a celor cinci locuitori de pe „Insula misterioasă" — „Arhipelagul în flăcări", „Dragoste şi datorie", „De la pămînt la lună", „O dramă în văzduh" etc.; 5) Vint puternic care a impins pe aeronauţii din romanul „Cinci săptămîni în balon" — Nume masculin maghiar; 6) A 22-a şi a 2-a — Peşte ce călătoreşte agăţat de burta rechinilor, întîlnit în „20.000 de leghe sub mări"; 7) Bătrina negresă din „Căpitan la 15 ani" — Fata căpitanului Grant plecată şi ea în căutarea tatălui ei — Negaţie; 8) Bucătarul impostor de pe vasul Pilgrin, din „Căpitan la 15 ani" — Calapod; 9) Golful din fundul căruia căpitanul Nemo se aproviziona cu aur, argint şi pietre preţioase cu care ajuta pe răsculaţii din lumea întreagă în lupta lor pentru libertate — Acid; 10) Joc de cărţi — Numele malaiez al unei varietăţi de arbore de pîine, din „20.000 de leghe sub mări"; 11) Corpuri cereşti — Primul adăpost al naufragiaţilor de pe „Insula misterioasă".

--◇--

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică
sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire,
muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea
să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyllu
progressivefan3
car_deva
coolio
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala!)

Abonamentele la revista „Știință și Tehnică" și la colecția de „Povestiri științifico-fantastice" se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituții și de la sate, secțiile de difuzare a presei, precum și de către factorii și oficiile poștale.

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNA - PREȚUL 1 LEU